

Regeringen Orpos ramförhandlingar 15–16.4.2024

Protokollsanteckningar

Läget för de offentliga finanserna

För att undvika EU:s förfarande vid alltför stora underskott vidtar regeringen nödvändiga vidare åtgärder för att balansera de offentliga finanserna som en del av tilläggsbudgetprocessen våren 2024. Som en del av beredningen av tilläggsbudgeten höjer regeringen den allmänna mervärdesskattesatsen till 25,5 procent senast från och med 1.9.2024 och sänker tilläggsbudgetreserven för 2024 till 100 miljoner euro.

För att säkerställa regeringens finanspolitiska mål säkerställer regeringen att de anpassningsåtgärder som överenskommit i regeringsprogrammet framskrider och beslutar vid behov om nya besparingar. Regeringen intensifierar uppföljningen av genomförandet av de sparåtgärder som det beslutats om för välfärdsområdena i regeringsprogrammet.

Reform av nationella finanspolitiska bestämmelser och lagstiftningen

Nationella finanspolitiska bestämmelser och relaterad lagstiftning stärks så att de i allt högre grad stöder skuldållbarheten. Reformen av lagstiftningen har inletts i finansministeriets arbetsgrupp och behandlas i det finanspolitiska ministerutskottet. Utgångspunkten för reformarbetet är att vända skuldkvoten i de offentliga finanserna i en permanent nedåtgående riktning. I beredningen beaktas behovet av att säkerställa ett så omfattande parlamentariskt valperiodsövergripande engagemang och mål som möjligt. Också de ändringar som gjorts i EU:s finanspolitiska lagstiftning träder i kraft våren 2024, vilket ska beaktas i reformen av den nationella finanspolitiska lagstiftningen. Den nationella lagstiftningen ska vara ändrad senast vid utgången av 2025.

Kanalisering av sparbeslut för fondekonomin

I enlighet med målen i protokollsanteckningarna från regeringens budgetförhandlingar den 19 september 2023 ska sparbesluten avseende fondekonomin som ingår i regeringsprogrammet kanaliseras 2025 på ett sätt som förbättrar den offentliga ekonomins skuldkvot. I enlighet med beslutet från budgetförhandlingarna 2023 genomförs i kanaliseringslösningen en balansering av avgifterna mellan löntagare och arbetsgivare. Denna lösning där besparingar kanaliseras medför i regel inte att beskattningen av löntagare och företag skärps från 2023.

Arbetslöshetsförsäkringspremierna tillåts utvecklas som normalt. Arbetsgivarnas andel av denna lösning genomförs genom att arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgifter höjs, varpå löntagarnas försäkringspremie

sjunker i motsvarande grad. Löntagarnas andel genomförs genom att höja löntagarnas sjukvårdsavgift. Det totala beloppet dimensioneras så att effekterna av förslagen angående fondekonomin enligt bilaga B i regeringsprogrammet och de beslut som fattats i samband med planen för de offentliga finanserna 2025–2028 som helhet riktas till genomförandet av regeringens mål för den ekonomiska politiken. Förslagets effekter preciseras under beredningen.

I samband med lösningen kommer man att överlåta till grundskyddet den redovisningsskyldiga andelen av arbetslöshetsförsäkringsinflödet samt statens finansieringsandel på fem procent för finansieringen av arbetsinkomstförsäkringen för de dagpenningförmåns- och rehabiliteringspenningskostnader som annars skulle finansieras med arbetsgivarens sjukförsäkringsavgift och med den försäkrades dagpenningsskatt.

Välfärdsområdenas investeringar

Förfarandet vid godkännande av investeringsplaner stramas åt för att inte äventyra målet med att stabilisera de offentliga finanserna. Regeringens mål är att bromsa välfärdsområdenas investeringar, såsom investeringar i byggnader och anläggningstillgångar. Målet är att bromsa välfärdsområdenas skuldsättning och investeringskostnader (hyror, räntekostnader och avskrivningar). Genomförandet av nödvändiga investeringar säkerställs. Behovet av striktare styrning framhävs inom de områden där kriterierna för bedömningsförfarandet kommer att uppfyllas eller har uppfyllts.

För att säkerställa att målen ovan uppfylls tillsätter finansministeriet en arbetsgrupp vars syfte är att stärka styrningen av investeringarna och säkerställa att förfarandet vid godkännande av den nuvarande investeringsplanen samt förfarandet vid ändring av fullmakten att uppta lån fungerar i förhållande till målen för den statliga styrningen. Arbetsgruppens uppgift är också att säkerställa att välfärdsområdenas avskrivnings- och nedskrivningspraxis är enhetlig. Arbetsgruppen slutför sitt arbete före utgången av 2024.

Resurser för nya EU-uppgifter och andra uppgifter

Statliga organisationer ska se till att nya skyldigheter som följer av EU-lagstiftning och nationell lagstiftning i regel ska skötas inom ramarna för de nuvarande anslagen. Det finanspolitiska ministerutskottet har beslutat att resurser i regel ska tilldelas de uppgifter som följer de nya skyldigheterna genom att slopa befintliga uppgifter eller genom att effektivisera skötseln av nuvarande uppgifter.

Regeringen bedömer resurserna för nya uppgifter som en del av beredningen av budgetpropositionen för 2025. I synnerhet i fråga om mer omfattande tilläggsuppgifter från EU (bl.a. klimat- och miljöskyldigheter, den kritiska infrastrukturens resiliens (CER), cybersäkerhet (NIS2), förordningen om mekanismen för koldioxidjustering vid gränserna (CBAM)) ska ministerierna i sina budgetpropositioner för 2025 samordna metoderna för skötseln av dessa tilläggsuppgifter genom att minska de nuvarande uppgifterna eller öka deras produktivitet. I fråga om enskilda tilläggsuppgifter och/eller tilläggsuppgifter som enbart gäller det egna förvaltningsområdet bereder ministerierna ett förslag om vilka nuvarande uppgifter som ska slopas eller om uppgifternas produktivitet ska ökas som motvikt till de nya uppgifterna.

Fältledningsprojektet (KEJO)

I regeringens tilläggsbudgetproposition för 2024 ingår en tilläggsfinansiering på 3 miljoner euro för KEJO-projektet för att säkerställa att utvecklingsarbetet fortsätter utan avbrott. Inrikesministeriet ska som en del av beredningen av budgetpropositionen för 2025 lämna: 1. en klar plan för ibruktagandet av funktionerna, 2. en tidsplan för när utvecklingsarbetet avslutas och 3. en bedömning av beloppet för nödvändig tilläggsfinansiering för ibruktagandet av kritiska funktioner.

När finansieringen under det gemensamma utvecklingsmomentet upphör finansieras upprätthållandet av systemet och eventuell fortsatt utveckling med de deltagande sektorernas befintliga ramfinansiering. Innan eventuell tilläggsfinansiering anvisas för projektet ska aktörerna komma överens om en lösning för underhållet och eventuellt fortsatt utvecklingsarbete inom ramen för aktörernas nuvarande finansiering.

Överföring av finansieringsansvaret för transporter i anslutning till prehospital akutsjukvård till välfärdsområdena

I enlighet med regeringsprogrammet överförs finansieringsansvaret för transporterna inom den prehospitala akutsjukvården som helhet till välfärdsområdena från och med 2026. Överföringen genomförs som en anslagsöverföring från det moment som täcker statens andel av de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen till momentet för finansieringen av välfärdsområdena. Överföringen genomförs ur statens synvinkel kostnadsneutralt (som en del av kanaliseringlösningen) genom att statens ansvar för finansieringen av sjukvårdsförsäkringen minskas. Vid genomförandet av överföringen beaktas landskapet Åland och finansieringen sköts kostnadsneutralt även i detta avseende.

Avfallsskatt

För att genomföra en utvidgning av avfallsskatten i enlighet med miljöministeriets utredning ska regeringen före halvtidsöversynen utreda metoder för specificering av fraktionerna.

Statsunderstöd

Statsunderstödspraxisen förnyas och en mer effektiv och transparent statsunderstödsverksamhet säkerställs. Målet är att samtidigt betona understödsverksamheten för allmänna understöd i stället för projektunderstöd. Målet är att minska den administrativa bördan, minska statsunderstödsverksamhet i flera kanaler och förbättra verksamhetens effekt. Som en del av arbetet inleds en reform av statsunderstödslagen under 2024.

Farledsavgifter

Regeringen bibehåller det nuvarande systemet med farledsavgift för att trygga försörjningsberedskapen och trafik året runt. Därför fortsätter de sänkta farledsavgifterna enligt den gällande lagstiftningen att tillämpas bland annat i fråga om isklasser. Farledsavgiftens maximibelopp per år är 30 för passagerarfartyg och 10 för lastfartyg. Regeringen strävar efter att sänka maximibeloppet för farledsavgifterna för passagerarfartyg för att bland annat trygga Ålands transporter.

Gallring av statliga ämbetsverks och inrättnings uppgifter och skyldigheter

Regeringen lättar på statliga ämbetsverks och inrättnings uppgifter och skyldigheter och fortsätter genomförandet av produktivetsprogrammet för statsförvaltningen som det beslutats om tidigare. De nya åtgärderna riktas inte så att de minskar de tilläggssatsningar som ingår i regeringsprogrammet eller så att de äventyrar ministeriernas lagstiftningsarbete och genomförandet av regeringsprogrammet. Åtgärderna kan också innefatta strukturella åtgärder för funktionerna som ska stärkas, förbättring av lokaleffektiviteten, effektivisering av stödtjänster och minskning av tjänsteupphandlingar, såsom exempelvis kommunikationstjänster. Nya anpassningsåtgärder riktas inte så att de minskar antalet anställda inom polisens, gränsbevakningens, militärens eller rättsvårdens kärnuppgifter, såsom åklagare, domare och fångvaktare. Svenskspråkiga tjänster tryggas.

Skatteavtal

På basis av det gällande skatteavtalet mellan Finland och Schweiz kan man genom att flytta till Schweiz undvika skatt på tilläggs pensioner. Skatteavtalet saknar också den vanliga fördröjningen på tre år från att beskattningsrätten överförs. Regeringen inleder förhandlingar med Schweiz om att förnya skatteavtalet.

Forsarna i Palokki

Återställandet av forsarna i Palokki är en del av regeringsprogrammets investeringsprogram. Statsrådets kansli ansvarar för organiseringen av Palokkihelheten.

Regeringen fortsätter åtgärderna enligt strategin för fiskvägar inom hela Vuoksens vattendrag. Som en del av åtgärderna för insjölaxen ska fiskodlingsanläggningen i Enonkoski bevaras och dess verksamhet stärkas som den viktigaste odlingsanläggningen som tryggar bevarandet av hotade fiskbestånd i Saimen.

Normavveckling inom ögonhälsan

I förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården slopas 16 § som begränsar ordinerings av glasögon till endast specialistläkare inom ögonsjukdomar för personer med ögonsjukdomar eller som genomgått ögonoperationer (operation av starr, skelning, brytningsfel). På så sätt minskas

arbetsbördan för specialistläkarna inom ögonsjukdomar och kostnaderna för dem som använder glasögon. I och med ändringen kan välfärdsområdena rikta resurserna som frigörs till annan vård och omsorg. Också höjningen av Fpa-ersättningarna som det beslutats om i regeringsprogrammet minskar vårdkön för ögonsjukdomar.

Elevvård

Regeringen beslutar att påskynda kostnads- och konsekvensbedömningen av elev- och studerandevården i enlighet med regeringsprogrammet före budgetförhandlingarna hösten 2024. Utredningen genomförs under ledning av kanslicheferna i samarbete med tre ministerier (UKM, SHM, FM). Under budgetförhandlingen fattar regeringen beslut utifrån utredningen om organiseringsansvaret för elev- och studerandevården och skol- och studerandehälsovården samt om andra metoder för att stärka elev- och studerandevården och skol- och studerandehälsovården. I utredningen tas dessutom ställning till möjligheten enligt regeringsprogrammet att avtala om organiseringen av dessa tjänster med kommunerna. Regeringen bereder sig på att avsätta resurser för utredningsarbetet och eventuell lagstiftningsberedning delvis ur statsrådets kanslis centraliserade anslag.

Folkhögskoleåret

I budgeten för 2025 genomför regeringen en höjning av antalet nybörjarplatser för folkhögskoleåret-utbildningen för läsåret 2025–2026 så att tilläggsresursen på 3 miljoner euro i regeringsprogrammet används till fullt belopp för att öka antalet nybörjarplatser. Utbildningsanordnarna av folkhögskoleåret-utbildningen behandlas jämlikt vid fördelningen av anslaget.